Asia: U 46/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi...ti 3.10.2023 klo 10.00 (U 46/2023 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Mari Rusanen

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metsänviljelyaineiston (forest reproductive material, FRM) tuotannosta ja markkinoinnista (COM(2023) 415 final). Asetusehdotuksen tavoitteina on mm varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset toimijoille kaikkialla EU:ssa, luoda selkeämpi ja johdonmukaisempi lainsäädäntö sekä varmistaa tuleviin haasteisiin soveltuvan korkealaatuisen metsänviljelyaineiston tuotanto, saatavuus ja sisämarkkinoiden toiminta unionissa. Asetus mahdollistaa uuden tieteellisen ja teknisen kehityksen, kuten innovatiivisten tuotantoprosessien, biologisten molekyylitekniikoiden ja digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa ja lisäksi asetuksen avulla halutaan tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista, ilmastonmuutoksen hillintää sekä metsäpuiden geenivarojen suojelua ja kestävää käyttöä. Asetus kattaa tiettyjen metsänviljelyaineiston tuotannon kannalta tärkeiden puulajien ja niiden keinotekoisten risteymien metsänviljelyaineiston tuotannon ja markkinoinnin. Sillä ei säädeltäisi metsänviljelyaineiston käyttöä, joka kuuluu jäsenvaltioiden omaan toimivaltaan.

Luonnonvarakeskuksen viranomaistehtäviin kuuluu metsäpuiden geenivarojen säilytys ja metsänjalostusohjelman toteuttaminen, ml. jalostettua metsänviljelyaineistoa tuottavien siemenviljelmien suunnittelu. Luonnonvarakeskus tekee myös näitä viranomaistehtäviä tukevaa tutkimus- ja kehitystyötä.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus katsoo, että metsänviljelyaineiston markkinointia ja tuotantoa koskevan asetuksen uudistaminen on tarpeellista ja että asetusehdotus on tavoitteiltaan oikea. Myös sisällöltään ehdotus on pääosin oikean suuntainen.

On hyvä, että ehdotuksessa ollaan säilyttämässä nykyisen lainsäädännön pääperiaatteet ja terminologia, jonka avulla metsänviljelyaineiston käyttäjän on mahdollista tietää siementen tai taimien jalostusaste. Asetusehdotus myös painottaa metsänviljelyaineistojen ilmastoon sopeutumista ja kasvinterveyssäädösten huomioimista, minkä Luonnonvarakeskus näkee hyvänä. Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan ehdotus ei aiheuta muutoksia metsänjalostus- ja siemenviljelytoiminnalle, ja soveltuu myös kasvullisesti lisättyjen aineistojen tuotantoon ja markkinointiin.

Uutena lisäyksenä ehdotetaan artiklaa, joka mahdollistaa metsänviljelyaineiston tuottamisen ja markkinoimisen metsäpuiden geenivarojen suojelua varten

tarkoitetusta perusaineistosta. Geenivarojen suojelun huomioiminen on kannatettavaa, mutta valitettavasti tätä koskevat muotoilut asetusluonnoksessa ovat osin epäselviä ja lisäksi aineistolle on asetettu vaatimuksia, jotka estävät uuden mahdollisuuden käyttämisen. Koska geenivaroilla on merkittävä rooli luonnon monimuotoisuuteen liittyvien haasteiden ratkaisemisessa, on tärkeää, että tekniset ongelmat saadaan ratkaistua luopumatta alkuperäisestä tavoitteesta.

Uutena asiana asetusehdotus myös huomioi mahdollisuuden soveltaa sekä uusia molekyylibiologisia tekniikoita (Novel Genomic Techniques = NGT) että perinteistä geenimuuntelua (GM) korkeimman jalostusasteen aineistojen tuotannossa. Soveltamisen edellytyksenä on kattava testaaminen ja se, että aineistot täyttävät EU:n muut GM- tai NGT- kasveja koskevat säädökset. Vaikka näiden tekniikoiden soveltaminen metsänviljelyaineistojen tuotannossa ei ole tällä hetkellä ajankohtaista, on Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan hyvä, että asetusehdotus on linjassa muiden EU-säädösten kanssa ja huomioi tieteellisen kehityksen.

Uutena velvoitteena jäsenvaltioille esitetään puulajikohtaiset valmiussuunnitelmien tekemistä, jotta taataan riittävä metsänviljelyaineiston tarjonta vakavissa metsätuhotilanteissa. Valmiussuunnitelmien tulee ottaa huomioon ennustetut uudet puulajien levinneisyysalueet, perustuen kansallisiin tai alueellisiin ilmastonmuutosmalleihin. Tarvittavat analyysit tulevat työllistämään myös Luonnonvarakeskusta, ja niiden voi arvioida aiheuttavan lisäresurssin tarvetta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kokonaisuudessaan Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metsänviljelyaineiston tuotannosta ja markkinoinnista on Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan tavoitteiltaan oikea. Ehdotuksen sisältö säilyttää nykyisen lainsäädännön periaatteet ja tukee tavoitteiden saavuttamista. Poikkeus tähän ovat uutena asetukseen tuodut, geenivarojen suojeluun käytettäviä aineistoja koskevat kohdat, joiden muotoilua pitäisi vielä parantaa tavoitteeseen pääsemiseksi. Jäsenvaltioilta vaadittujen puulajikohtaisten varautumissuunnitelmien tekemiseen tarvitaan myös Luonnonvarakeskuksen asiantuntemusta, ja tähän työhön tulisi varata riittävästi resursseja.

Anu Kaukovirta

Johtaja, tuotantojärjestelmät

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 01.10.2023 klo 22:31:36.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Mari Rusanen
Mari Rusanen, Tuija Aronen

Liitteet:

Tiedoksi: